

5. Литвин А. В. Бібліотечно-інформаційне забезпечення користувачів з вадами зору в Україні (XX ст.) : автореф. дис. ... канд. іст. наук / Литвин Аеліта Василівна ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. — Київ, 2006. — 18 с.
6. Малиновський О. Б. Мультимедійні бібліотечні інформаційні ресурси для осіб з особливими потребами : автореф. дис. ... канд. наук із соціальних комунікацій / Малиновський Остап Богданович ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. — Київ, 2016. — 19 с.
7. Маніфест ЮНЕСКО про публічні бібліотеки. — Режим доступу: <http://profy.nplu.org!/site/official/unesco.htm> (дата звернення: 10.01.2018). — Назва з екрана.
8. Радчук І. Центр "Інтернет-окуляр" Рівненської державної обласної бібліотеки / Іван Радчук // Звітна наук. конф. викладачів, аспірантів, співробітників і студентів РДГУ, 24—26 лют. 2009 р. Секц. "Актуал. пробл. бібліотекознавства і бібліогр." / РДГУ. — Рівне, 2009. — С. 27—29.

9. Романуха З. Безбар'єрний доступ до інформації користувачів з порушеннями зору в Рівненській обласній науковій бібліотеці / З. Романуха, П. Поліщук // Бібл. форум. — 2017. — № 4. — С. 12—14.

Проанализированы аспекты библиотечно-информационного обеспечения пользователей с недостатками зрения работниками интернет-центра "Окуляр" Ровенской областной универсальной научной библиотеки.

The article analyzes library and information provision of vision-impaired users in the department named the internet-center "Oculier" of the Rivne Regional Universal Scientific Library.

Надійшла до редакції 23 лютого 2018 року

ШКОЛА СИСТЕМАТИЗАТОРА

Застосування загальних визначників форми документів та місця в УДК

Загальні визначники форми документів (Таблиця 1d) означають форму або вигляд документів. Вони не використовуються для відображення змісту документів.

Таблиця складається із загальних визначників та спеціальних визначників до них.

Визначники форми зазвичай розташовують після основного індексу УДК:

615(035) Довідники з фармакології

512(075.3) Навчальні посібники для загальноосвітніх навчальних закладів з алгебри

53(0.021.6) Фізика. Мініатюрне видання

За потреби зібрати разом всі документи одного виду або форми можна згрупувати їх під відповідним визначником форми документа, наприклад:

(043.3) Дисертації та автореферати дисертацій загалом

(043.3)51 Дисертації та автореферати дисертацій з математики

(035) Довідники, посібники загалом

(035)615 Довідники з фармакології

(038) Словники загалом

(038)57 Біологічні словники

(094.4) Кодекси та збірники законів

(094.4)349.2 Кодекс законів про працю

(094.5) Окремі закони...

(094.5)659 Закон про рекламу

Якщо збирають документи за окремими категоріями читачів, то використовують спеціальні визначники, наприклад:

(02.055.25)689:746.3 Книги для дівчаток — Рукоділля — Вишивання

689:746.3(02.055.25) Рукоділля — Вишивання — Книги для дівчаток

Можна збирати документи залежно від способу виготовлення, наприклад:

(031.033) Друковані енциклопедії

621.3(031.033) Електротехніка — друкована енциклопедія

(07.034) Електронні навчальні посібники

004(075.8.034) Інформаційні технології — електронний навчальний посібник для ВНЗ

Якщо документ має більше як один визначник форми, потрібно розрізняти визначники внутрішньої форми (09) для відображення його змісту (наприклад, історія питання (091)) та визначники зовнішньої форми, які характеризують тільки фізичні властивості носія інформації (наприклад, книга).

Визначник внутрішньої форми необхідно розміщувати раніше визначника зовнішньої форми, наприклад:

77(091)(02) Історія фотографії (галузь — історична форма — книга).

Види форми, не зазначені у Таблиці Id, можуть позначатися за допомогою (0:), наприклад:

929(0:741.52) Біографія, подана у формі коміксів

Загальні визначники місця (Таблиця 1e) позначають географічні межі, місцевості, місце розташування або інші просторові аспекти, виражені основними індексами УДК. Визначники місця — це основний фасет у підрозділах класів 913 Регіональна географія та 94 Історія.

Таблиця складається із загальних визначників та спеціальних визначників до них.

Визначники місця застосовують в усіх класах Основної таблиці у випадках, коли просторовий аспект є другорядним щодо теми. У складному індексі визначник місця зазвичай розміщують після основного індексу, наприклад:

341.4(492-25) Міжнародний суд в Гаазі

Однак для досягнення бажаної послідовності визначник місця можна розміщувати першим, наприклад: **(4)34 Право Європи**, або навіть всередині основного

індексу УДК, тобто зробити інтеркаляцію, при цьому крапку в індексі треба зберегти, наприклад:

354.51 Міністерство юстиції
354(44).51 Міністерство юстиції Франції
354(44).61 Міністерство оборони Франції
354(44).82 Міністерство торгівлі Франції тощо

У такий спосіб усі органи найвищого рівня країни збираються разом. Не рекомендується часте використання інтеркаляції в онлайн-середовищі, оскільки вона створює проблеми аналізу індексів УДК.

Окрім цього, визначник місця може застосовуватися самостійно у випадках, коли просторовий аспект єдиний у документі, наприклад:

(73)912.43 Мапи/Карти

Політично-адміністративний поділ країн і місцевостей у таблиці (4/9) Країни та місцевості сучасного світу подано на рівні областей, провінцій, графств, департаментів або рівноцінних адміністративних одиниць. Менші адміністративні одиниці можна позначати за допомогою спеціальних визначників (1-2/-4) та/або алфавітного підрозділення (Таблиця 1h), наприклад:

(477.41-21Ірпінь) або (477.41-21Ірп)

821.09(477-87)(075.3) Навчальні посібники для загальноосвітніх навчальних закладів з зарубіжної літератури

У Таблиці загальних визначників місця надзвичайно детально розроблено спеціальні визначники для

позначення меж і просторових форм різних видів, за допомогою яких можна деталізувати специфічні аспекти географічних понять. Якщо визначники використовуються самостійно, вони мають загальне значення, наприклад:

(1-074) Окуповані зони загалом
(477.6-074) Окупований Донбас
(4-6ЄС) Європейський Союз

При використанні визначників з основним індексом вони є другорядним аспектом щодо теми документа, індексуємо залежно від деталізації, наприклад:

347.23(477.6-074) або 347.23(477-074) Мій дім — чужа фортеця: право власності в умовах збройного конфлікту на сході України

339.9(4-6ЄС) Глобалізація в країнах ЄС

Залежно від аспекту застосування загальні визначники місця можна з'єднувати за допомогою знака відношення : або знака приєднання +, наприклад:

327(477:438) Міжнародні відношення між Україною та Польщею

75(479.22+479.25) Живопис Грузії та Вірменії

Марина Ахвердова,

старший науковий співробітник відділу класифікаційних систем Книжкової палати України

Анна Діденко,

науковий співробітник відділу класифікаційних систем Книжкової палати України

ВИДАТНІ ДІЯЧІ ТА ВИЗНАЧНІ ПОДІЇ

Бібліотека на все життя: до ювілею А. Скорохватової

Алла Віталіївна Скорохватова, генеральний директор Національної історичної бібліотеки України (НІБУ), добре відома серед вітчизняної бібліотечної спільноти як сучасний керівник-новатор. Понад 40 років вона працює в установі, 10 із них — успішно очолює колектив книгозбірні.

Трудова діяльність А. Скорохватової розпочалася 5 вересня 1975 року, коли вона відразу після закінчення школи прийшла в Державну історичну бібліотеку й назавжди залишилася вірною улюбленій професії. Спочатку Алла Віталіївна працювала у відділі комплектування фонду на посаді бібліотекаря, водночас навчаючись у Київському державному інституті культури, який закінчила 1983 року. Невдовзі

отримала підвищення — очолила сектор нестационарного обслуговування читачів, а згодом була призначена завідувачем відділу довідково-бібліографічної та інформаційної роботи.

Професійність, уміння спілкуватися з читачами, доброзичливість і толерантність у стосунках із колегами, активне, небайдуже ставлення до всього, що відбувалося в житті колективу бібліотеки, — ці якості сприяли призначенню Алли Віталіївни Скорохватової на посаду заступника директора з наукової роботи. Отриманий досвід керівника загартував її здібності лідера, креативного менеджера бібліотечної справи. Тож із серпня 2007 року А. Скорохватова очолила заклад, а від вересня 2009 року її було призначено на посаду директора бібліотеки (нині — генерального директора, після надання установі статусу національної).

Пройшовши шлях професійного зростання від бібліотекаря до генерального директора книгозбірні, Алла Віталіївна досконало обізнана з усіма напрямками роботи, яку вміло спрямовує на запровадження інноваційних технологій, вдосконалення інформаційного забезпечення користувачів, збереження унікального документного фонду Національної історичної бібліотеки України.

А. Скорохватова є автором і натхненником низки успішних бібліотечних проєктів, справжнім по-